

Szakmai beszámoló az 50511/04808 azonosító számú támogatáshoz

Czigány Dezső: Bárdos Artúr portréja, valamint Márk Lajos: Lenkey Hedvig arcképe című festmények restaurálására

A megítélt támogatási összegből (350.000 Ft), amely kb. 40 %-kal volt kevesebb az igényelt összegnél, csupán az egyik festmény restaurálását tudtuk megvalósítani. A pályázat szakmai felelősenek véleménye alapján a választásunk Márk Lajos: Lenkey Hedvig arcképe című alkotására esett, ugyanis ez esetben a mű teljes restaurálása volt indokolt, míg a Czigány Dezső festmény esetében alapvetően egy tisztítást kellett volna elvégezni.

Jelen szakmai beszámolónkhoz csatolva küldjük az elkészült portré restaurálási dokumentációját, amely részletesen kitér az elvégzett munkára, kitér a festmény restaurálás előtti és utáni állapotára fotódokumentációval alátámasztva.

A festmény jelenleg a Bajor Gizi Színészmúzeum emeleti kiállítóterében látható a „Kulisszák között” című állandó kiállításban, abban a folyosói térben, amelyben többek között a színházi mindennapokhoz, illetve a színházi alkotók civil tevékenységeihez kapcsolódó képzőművészeti és tárgyi emlékek tekinthetők meg.

A portré a bemutatása után a festészeti és képzőművészeti tárgyak elhelyezésére és tárolására kialakított műtárgyraktárba kerül, ahol a festményeket festményrácon elhelyezve, az ajánlott hőmérséklet-és páratartalmi értékeknek megfelelő klimatikus körülmények között tároljuk.

A tisztelt Kollégium támogatását ezúton is köszönjük!

Budapest, 2025. augusztus 26.

Üdvözlettel:

Dr. Bodolay Géza
ügyvezető

Restaurálási dokumentáció

Márk Lajos (1867-1942): Lenkey Hedvig arcképe

ltsz.:75.155.1.

méret: 47 x 39,5 cm. , olaj, vászon

jelzés: jobbra lenn: Márk

A műtárgy állapota restaurálás előtt:

A festmény kb. 50 évvel ezelőtt már átesett egy restauráláson, de állagában olyan változás következett be, mely indokolta újbóli rendbehozatalát.

A mű eredeti hordozója egy sűrű szövésű vászon, melyben egy 8 cm-es hosszanti szakadás éktelenkedik a hölgy szemétől lefelé az orra aljáig. Nem friss, hanem régebbi sérülés, melynek területén a vászon táskásan emelkedik a dublívászon szintjétől. Elképzelhető, hogy ez a károsodás indokolta a korábbi javítást. Valószínűleg nem fogták össze megfelelően a két oldalt, a dublrozás anyaga előregedett, s elengedte a ragasztást. A vászon elsavasodott, s a festékréteg cserepesen repedezett. A vászon őrzi a korábbi vakkeret éleinek benyomódását. A kép felületi egyenetlenségeiből arra következtethetünk, hogy a hajdani konzerválás nem volt igazán eredményes, lehet, hogy kézi vasalással nem tudták megfelelően stabilizálni a kialakult deformációkat.

Az akkoriban készítettett vakráma stabil, ékelhető. A dublívászon laza szövésű kendervászon. A felfeszítés után a feszítőszéleket körberagsztották.

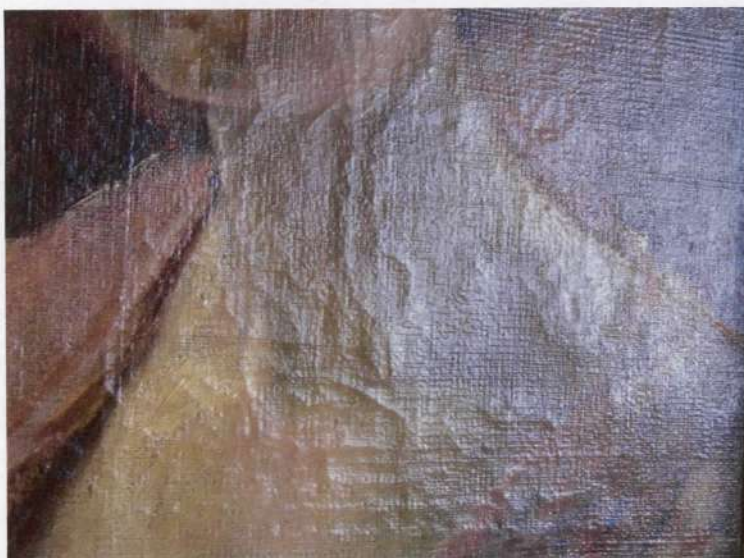
A képet tisztították, a vászon szálai közt mégis sok helyen bennmaradt a szürke szennyeződés. A hiányokat, sérüléseket javították, például a fej fölött, a szemnél lévő

szakadásban, a portré jobboldali háttérében és a nyak területén. A festményt egyenletes megsárgult lakk fedi.

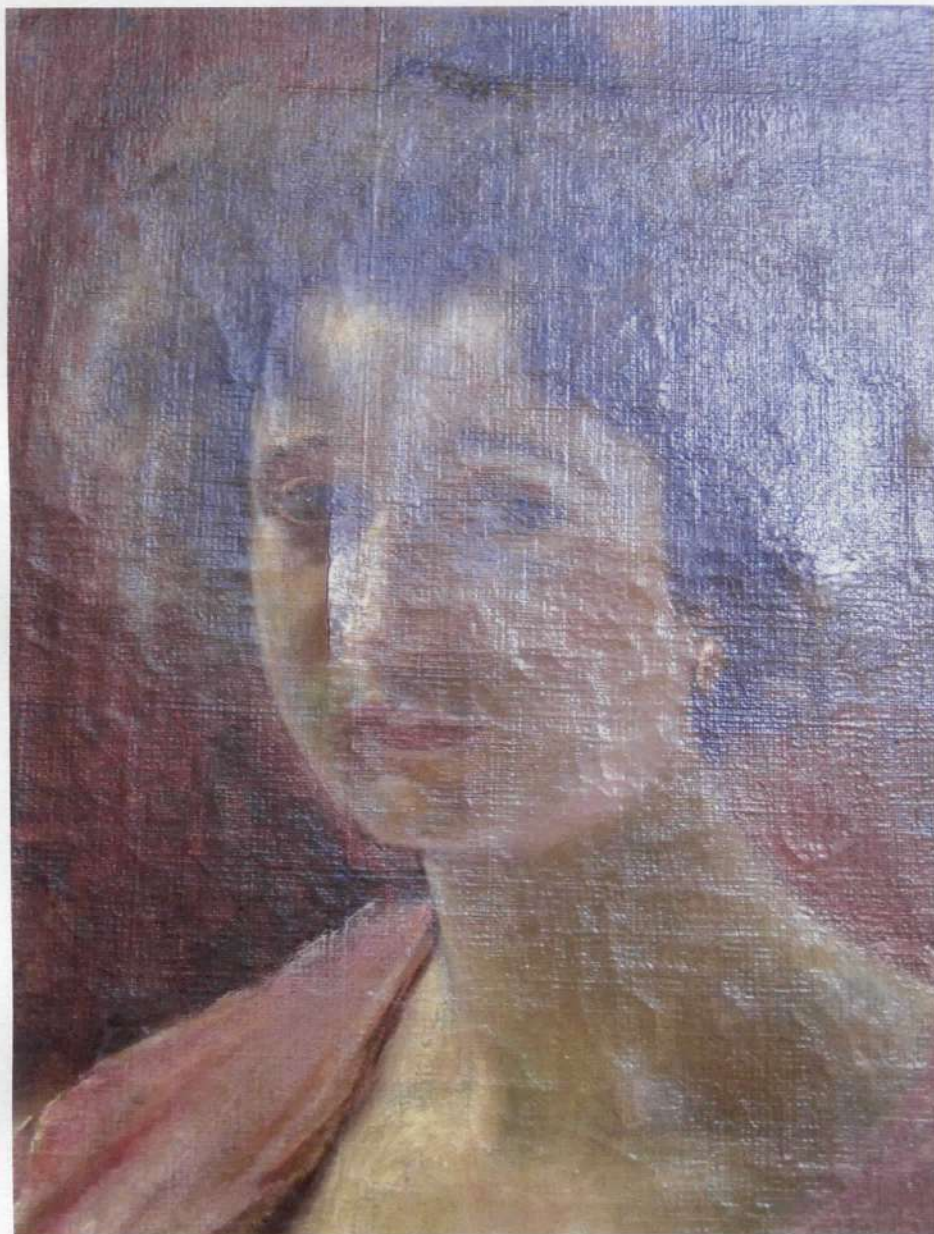
A festmény díszkerete jó állapotú, enyhén szennyezett.

átvételi állapot

szennyeződés a vászonszálak közt, javítások a nyak területén

képfelszín, részlet

szignatura

átvételi állapot, díszkeretben

régi kiegészítések

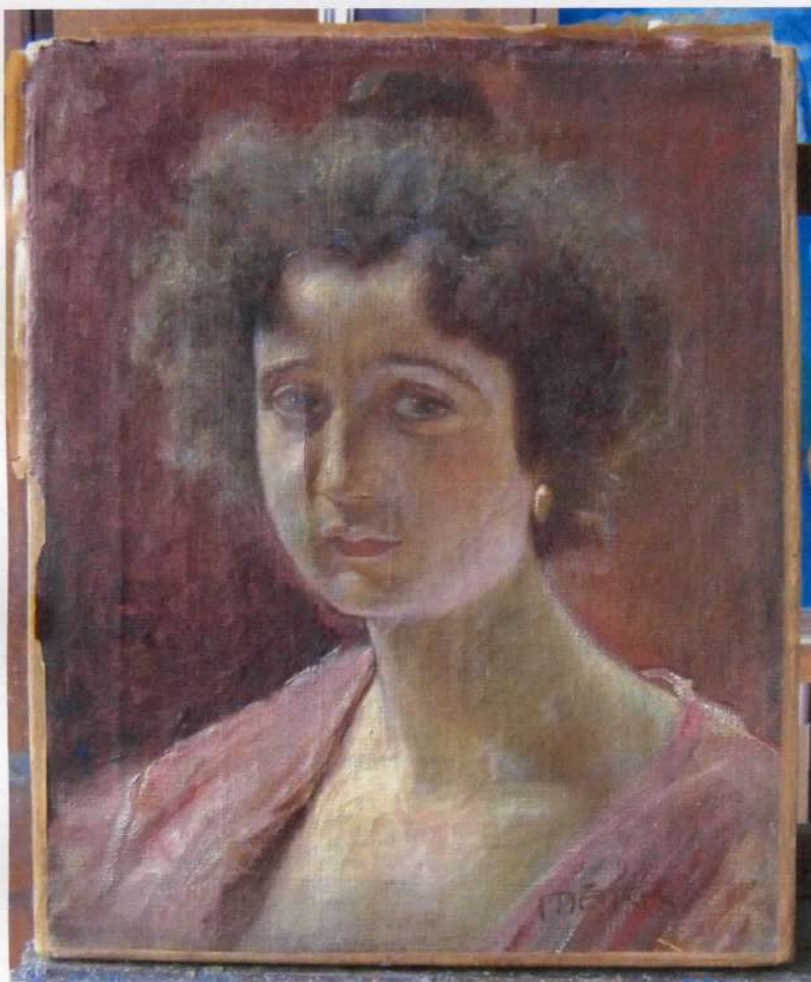
Elvégzett restaurálási munkák:

Tisztítás, feltárás:

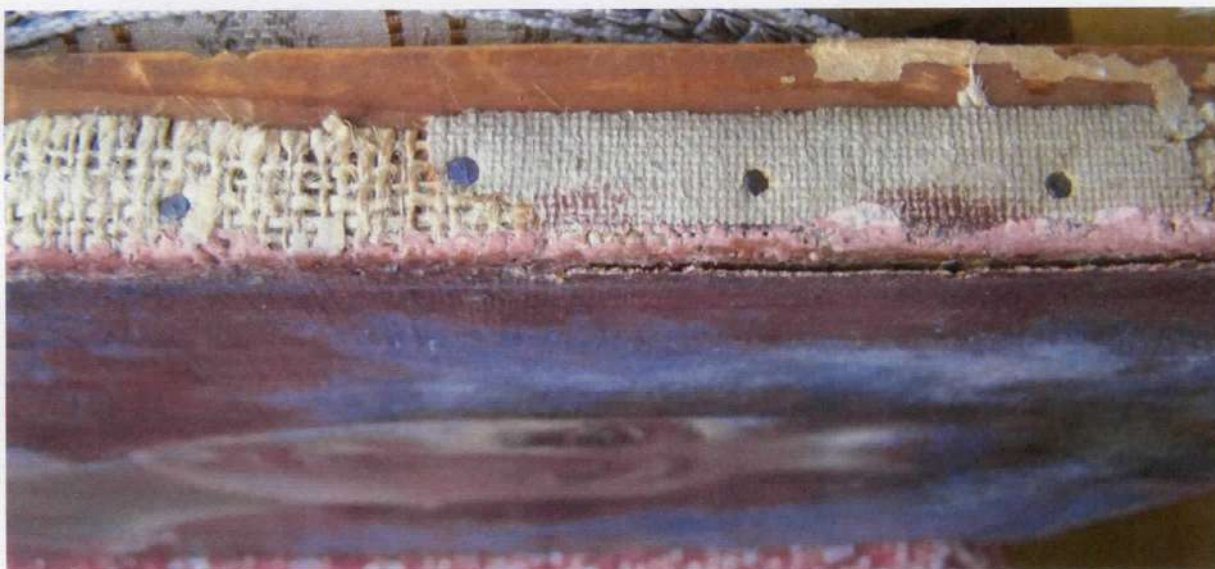
A korábbi dublázáskor feszítőszélre ragasztott enyves papírt eltávolítottam, ekkor fény derült az eredeti hordozó hiányosságaira. A jobb felső sarok körül leszakadtak a feszítőszélek, az ábrázolás bal oldalán töredékesen maradt meg, és különvált a képsíktól.

a ragasztószalag lebontása

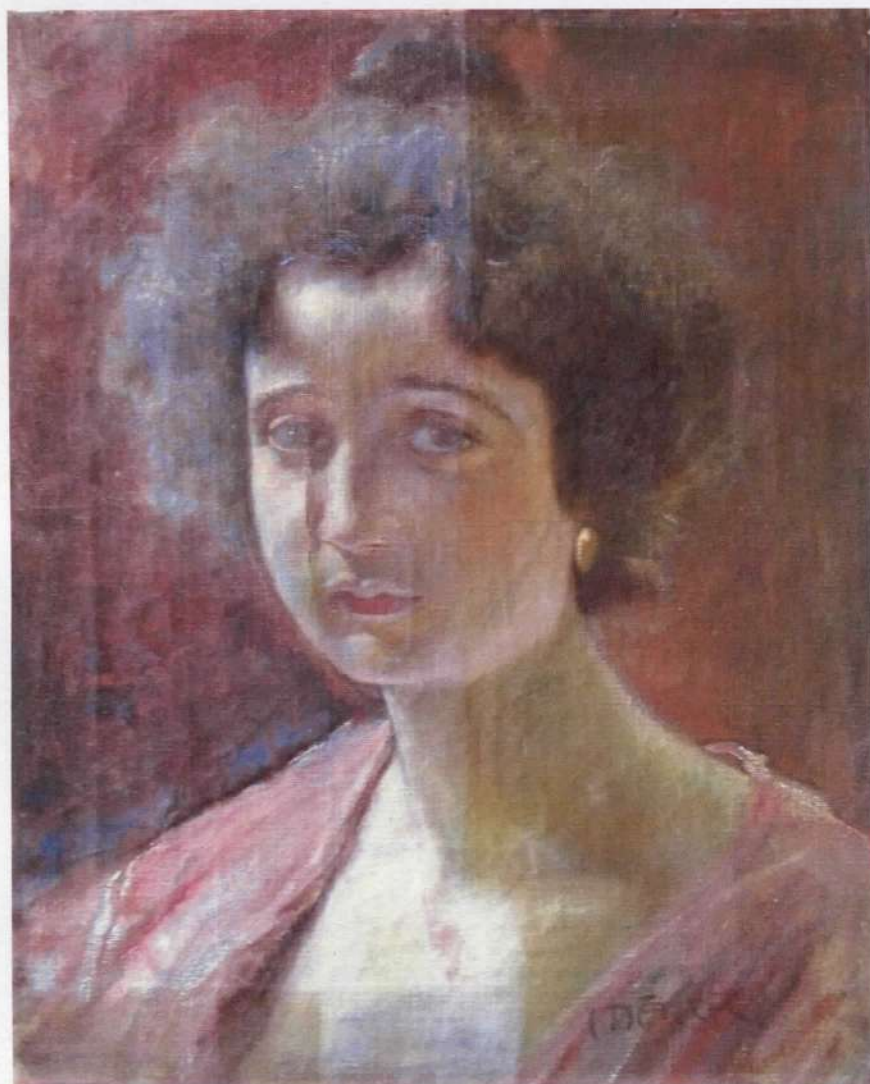
hiányos fesztőszélek

A festményt portalanítás után acetonnal tisztítottam, az átfestéseket ethanol absolut tisztítószerrel oldottam le. Az áll ívében vastagon felhordott átfestést dimetil formamid és alkonek váltakozó alkalmazásával tudtam eltávolítani. A lakk eltávolítása után nyilvánvalóvá vált, hogy ez a terület nem illeszkedik a mű más részeinek festészeti megoldásaihoz, kitűnt, hogy a vászon és a repedésrendszer struktúráját zárt lemezként lefedi.

tisztítópróbák

tisztítás közben

tisztítás, részletek

Korábbi beavatkozások:

Az első javítást a vászon szakadásai, hiányai indokolták. A festményen belüli szakadásokat, lyukakat a nyaknál és a hajkoronában rózsaszín tömítőmasszával egészítették ki. A képfelszínen és a vakkeret külső éleinek több mm széles hiányaiban egyöntetűen ezt a nagyon kemény, olajtartalmú kittet alkalmazták. A kiegészítések néhol az eredeti festékrétegre is ráfutottak, ezeket olajfestékkel javították. Az állon lévő repedéseket vastagon átfestették, a haját és a hátteret is kissé átdolgozták, majd lakkozták a képet.

A nyakon lévő javításokat mechanikus módon, szikével távolítottam el. A mélyedésekben lévő tömítéseket megtartottam, hogy az eredeti hordozó tartását ne gyengítsem.

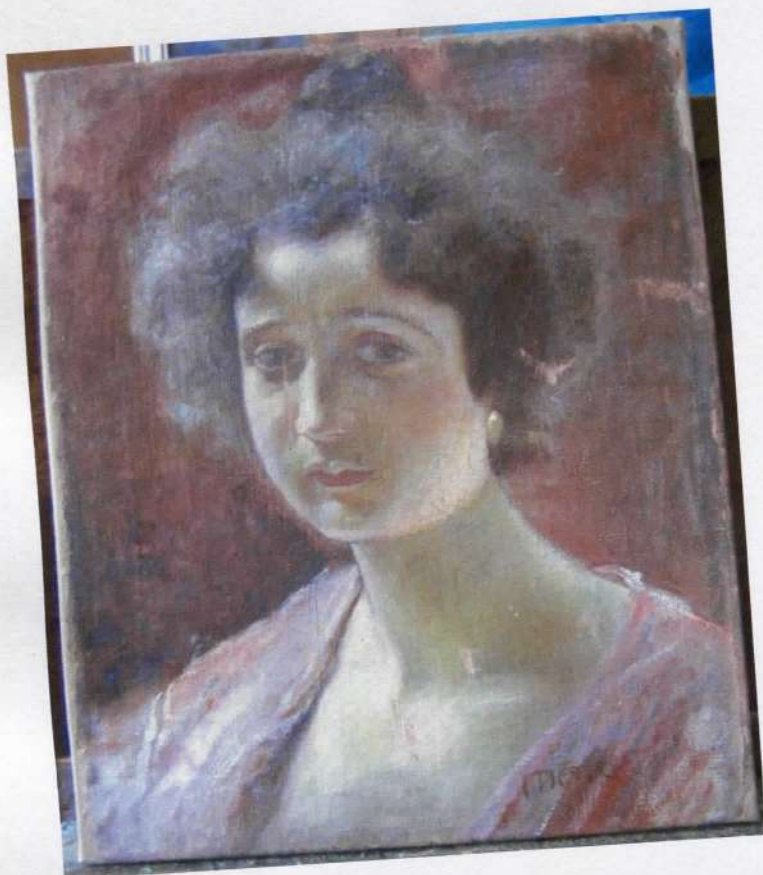

régi kiegészítések eltávolítása

Konzerválás:

A régi dublírvaszon eltávolítása a bal szélén viszonylag könnyen indult, de később szükségessé vált, hogy a képoldalt levédjük. A feszítőkeretes eljárásnak megfelelően vászoncsíkok alkalmazásával stabilizáltuk a kereten a hordozót és nedvesítéssel, puhítással, sakktábla rendszerben távolítottuk el a hátoldalról az enyves, kleiszteres ragasztóanyagot. A hátoldal teljes tisztítása után a szakadásokat japánpapírral megerősítettük és Beva műgyantával kentük át a vásznat. A védő novotex eltávolítása után a feszítőkeretről levett hordozót vákuumasztalon konzerváltuk. A vászonszálak szerkezeti meggyengülése miatt a második vákuumozáskor egy Bevával kezelt nátronpapírt melegítettünk a hátoldalra, majd alapozott vászonra dublíroztuk fel a festményt. A régi vakramát instabilnak ítéltük, ezért egy új ékrámát készítettünk a biztonságos újrafeszítés érdekében.

A konzerválást és dublírozást Szilágyi Sándor kollégám végezte.

konzerválás utáni állapot

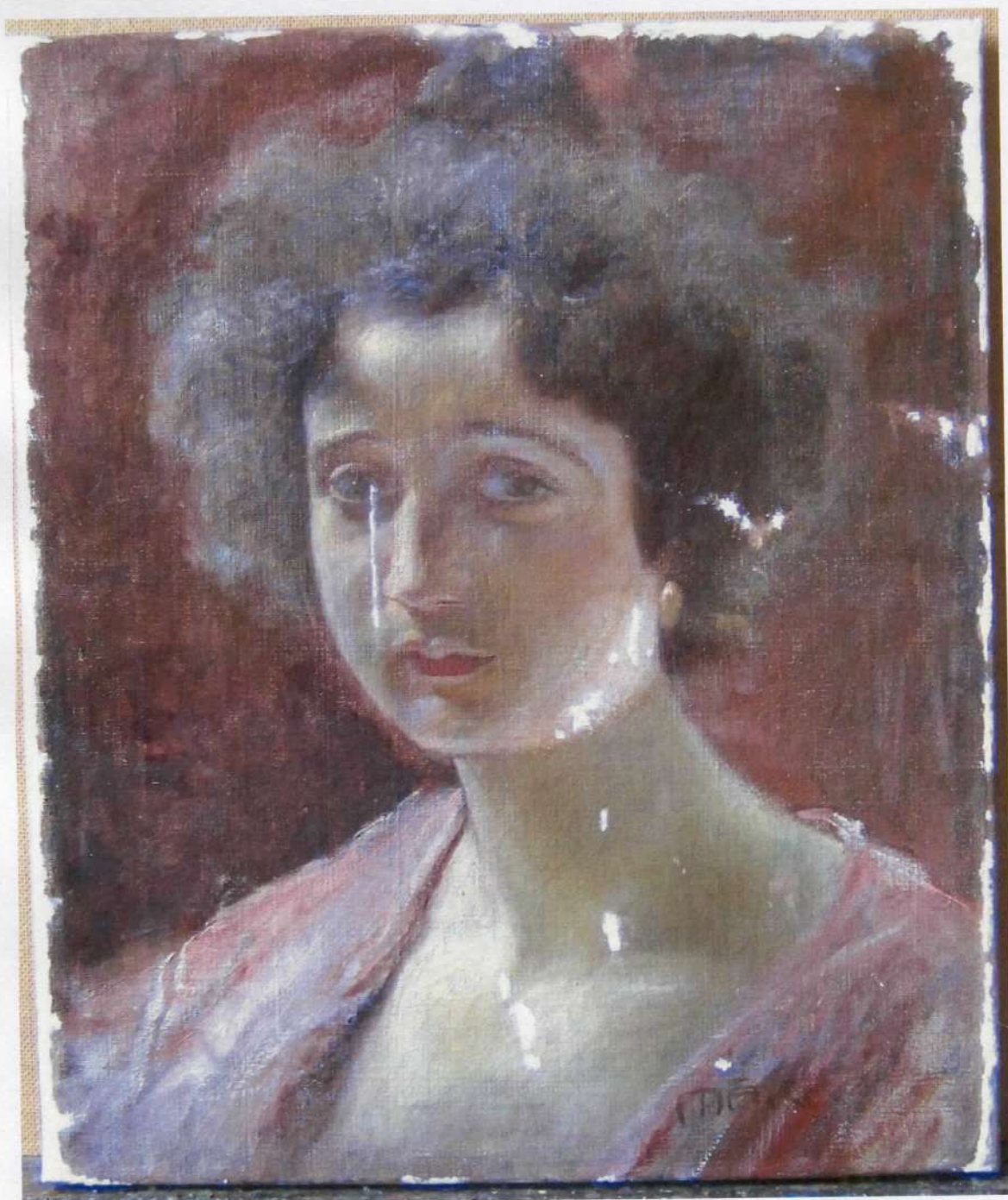

dublírozás után, új ékráma

Kiegészítés:

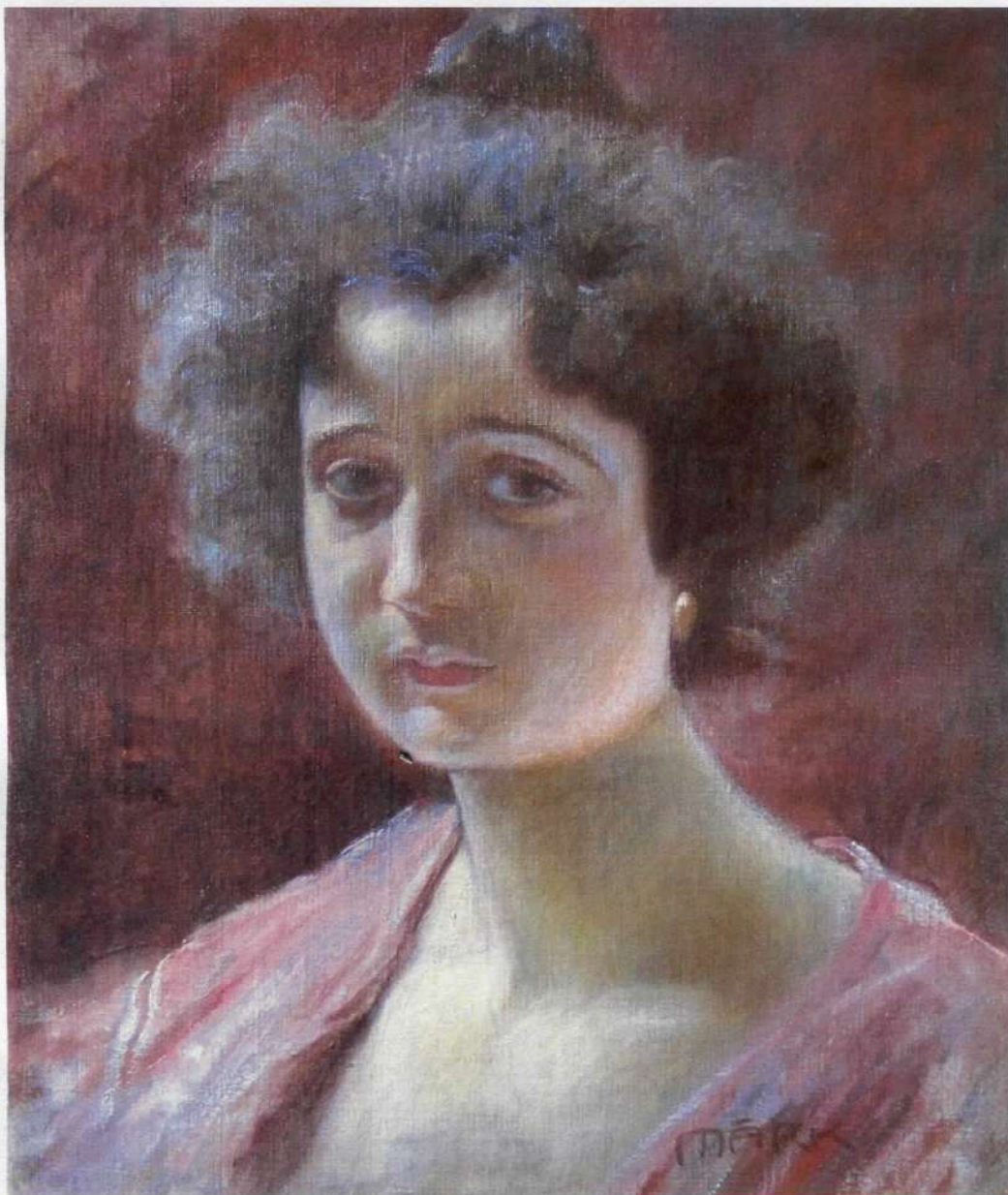
A kontervált festményt óvatosan áttisztítottam acetonnal, majd egy lakkos lakkbenzinnel töröltem át a képfelszínt.

Azokon a területeken – a képszéleknél – ahol hiányzott az eredeti vászon, a Bevás nátronpapírt szikével felborzoltam, majd nyúlenyvvvel kezeltem. Ezt követően nyúlenyves krétával készítettem a szintbeli kiegészítéseket, ügyelve arra, hogy ez hasonlítson az eredeti felületek faktúrájához.

krétás tömitések

Akvarell aláfestést követően sell-lakkal védtem le kiegészítéseket, majd dammárgyanta terpentínes, lakkbenzines oldatával lakkoztam le a képet. A hiányokat és kopásokat illeszkedő olajretussal, kiszívatott olajfestékkel készítettem.

restaurálás utáni kész állapot

Somos Éva
Somos Éva

okleveles festőrestaurátor művész

okl.sz.: 1-26/1978

kamarai névjegyzékben: F1 -276

Budakeszi 2025. május 29.

Nyilatkozat

az uniós állami támogatási szabályoknak a Kedvezményezett részére nyújtandó támogatásra történő alkalmazhatóságáról

Alulírott Dr. Bodolay Géza [pályázó képviselőjére jogosult] az OSZMI országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Nonprofit Kft. [pályázó neve] képviselőjében eljárva kijelentem, hogy az általam megvalósított tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett **állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (2016/C 262/01) 196. pontjában meghatározott, az alábbiakban felsorolt feltétel teljesült:**

- a támogatandó tevékenységből megvalósuló szolgáltatásokat elsősorban magyar állampolgárok veszik igénybe, ezért a támogatásban részesített tevékenység más tagállamok piacaira és fogyasztóira legfeljebb marginális hatást gyakorol.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalok arra, hogy a feltétel teljesülését alátámasztó tényeket, körülményeket és bizonyítékokat a szakmai beszámolóban részletesen bemutatom az alábbiak szerint:

1. A támogatott tevékenység megvalósítási helyének (helyszíneinek) ismertetése,
2. A támogatott tevékenység céljának ismertetése, és a megvalósulás körülményeinek bemutatása (a programmal elérendő cél, a megvalósításban résztvevők, a szolgáltatást igénybe vevők körének ismertetése).

Kelt: Budapest, 2025. augusztus 26.

.....
pályázó képviselője

Dr. Bodolay Géza ügyvezető

Pályázati azonosító: 505111/04808

Nyilatkozat

az uniós állami támogatási szabályoknak a Kedvezményezett részére nyújtandó támogatásra történő alkalmazhatóságáról

Alulírott Dr. Bodolay Géza [pályázó képviselőjére jogosult] az OSZMI Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet Nonprofit Kft. [pályázó neve] képviselőjében eljárva kijelentem, hogy az általam megvalósított tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett **állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (2016/C 262/01) 34. pontjában meghatározott, az alábbiakban felsorolt feltétel teljesült:**

- a támogatandó tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek, az általam benyújtott pályázatba foglalt tevékenységek kapcsán piaci bevételeim nem érik el működési költségek legalább felét.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalok arra, hogy az általam benyújtott beszámolóban a fenti feltétel teljesülését alátámasztó tényeket, körülményeket és bizonyítékokat helyszíni ellenőrzés esetén rendelkezésre bocsátom, továbbá a pénzügyi elszámolás során a támogatott tevékenységgel kapcsolatban felmerült költségeket jogcímek szerinti bontásban, részletesen bemutatom.

Kelt: Budapest, 2025. augusztus 26.

Dr. Bodolay Géza ügyvezető
pályázó képviselője